

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över förslag Förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen på viss dieselanvändning inom jord-, skogs- och vattenbruk

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

I remissen ingår förslag till ändring i lagen (2022:1047) om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi och två förslag till ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

I sak anges förslaget innebära att den tillfälligt utökade nedsättningen av koldioxid- och energiskatt, som gäller fram till och med den 30 juni 2023, på bl.a. diesel som används i arbetsmaskiner och i skepp och vissa båtar i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet föreslås förlängas så att en utökad nedsättning ska gälla även under andra halvåret 2023. Enligt förslaget ska nedsättning av koldioxidskatt medges med 2 491 kronor per kubikmeter för diesel som förbrukas under tiden den 1 juli–31 december 2023. För sådan dieselförbrukning under perioden ska nedsättning av energiskatten medges med 1 582 kronor per kubikmeter.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges att det är viktigt med konkurrenskraftiga och hållbara jordbruks- och skogsbruksnäringar. Det svenska jord- och skogsbruket har till följd av högre priser på flera insatsvaror under det senaste året fått kraftigt ökade kostnader. Den nu föreslagna åtgärden syftar till att stödja jord- och skogsbruket ytterligare.

I promemorians avsnitt 2 (Bakgrund) anges att koldioxidskatt och energiskatt tas ut på drivmedel som bensin och diesel. Skattesatserna på drivmedel framgår av 2 kap. 1 § lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortad LSE. Bestämmelserna i LSE anges vara anpassade till rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet. Direktivet utgör ett EU-rättsligt ramverk för hur medlemsstaterna ska utforma sin nationella beskattning av bränslen och el.

Det anges att en nedsättning av koldioxidskatten på diesel som används i arbetsmaskiner i jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamheter infördes 2005 i syfte att stärka jord-

och skogsbrukets internationella konkurrenskraft (prop. 2004/05:1 Förslag till statsbudget för 2005, finansplan, skattefrågor och tilläggsbudget m.m. avsnitt 8.4.2). Skattenedsättningens storlek anges ha varierat under åren. Nedsättningen, som även gäller bränsleförbrukning i skepp och vissa båtar i sådana verksamheter, har tillfälligt utökats genom dels förändrade återbetalningsbelopp för koldioxidskatt, dels återbetalning även av energiskatt (se prop. 2021/22:269, bet. 2021/22:FiU49, rskr. 2021/22:459 respektive prop. 2021/22:270, bet. 2021/22:FiU50, rskr. 2021/22:471). Fr.o.m. den 1 oktober 2022 anges nedsättningen av koldioxidskatten 2 292 kronor per kubikmeter. Nedsättningen av energiskatten uppgår sedan den 1 oktober till 2 111 kronor.

I promemorian anges vidare följande. Den tillfälligt utökade nedsättningen av koldioxid- och energiskatt på diesel som används i arbetsmaskiner och i skepp och vissa båtar i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet infördes mot bakgrund av att priset på flera viktiga insatsvaror inom dessa näringar ökat kraftigt, inte minst på grund av kriget i Ukraina. Den tillfälligt utökade nedsättningen av koldioxid- och energiskatt på diesel motiverades också av behovet av att upprätthålla och stärka svensk livsmedelsproduktion under den extraordinära situation som rådde på grund av händelserna i omvärlden. Den tillfälliga utökningen av skattenedsättningen anges upphöra den 1 juli 2023 då nedsättningen av energiskatten upphör och nedsättningen av koldioxidskatt återgår till 1 930 kronor per kubikmeter. Det anges emellertid att regeringen i budgetpropositionen för 2023 bedömt att de förhållanden som motiverade den idag gällande utökade nedsättningen kommer att kvarstå under hela 2023 och därför förordades att denna nedsättning bör förlängas till och med den 31 december 2023.

Det kan i sammanhanget noteras att Regelrådet tidigare, under våren 2022, yttrat sig över ett ärende om retroaktivt sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk (se Regelrådets yttrande RR 2022-98 från den 17 maj 2022). Det inkom även en remiss till Regelrådet om Tillfälligt sänkt skatt på drivmedel och sänkt skatt på bränslen i viss värmeproduktion. I det ärendet yttrade sig Regelrådet inte utan lämnade kanslisvar, av tidsskäl (se kanslisvar, Regelrådets ärendenummer RR 2022-262).

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av syftet med förslaget och det finns en utförlig bakgrundsbeskrivning såväl i promemorians kapitel 2 som i förekommande fall i avsnitt där skälen för förslagen beskrivs. Sammantaget har bakgrund och syfte med förslaget beskrivits tillräckligt.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges att en alternativ lösning är att inte genomföra förändringen under andra halvåret 2023. Det skulle innebära sämre konkurrenskraft för det svenska jord- och skogsbruket med risk för minskad produktion. Ett annat alternativ vore att genomföra en mindre skattesänkning än den som nu föreslås eller att genomföra en stödåtgärd på statsbudgetens utgiftssida. Bedömningen anges vara att en justerad skatt i nuläget är den lämpligaste åtgärden för att stödja de areella näringarna och att den nu föreslagna skattesänkningen är väl avvägd. Åtgärden innebär en ökad skatteutgift under andra halvåret 2023 avseende drivmedel för diesel till arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna.

Regelrådet gör följande bedömning. Konsekvenserna av nollalternativet framgår tillräckligt tydligt. Sett till förslaget syfte, att stärka konkurrenskraften för företag inom jord- och skogsbruk, hade det emellertid varit önskvärt om förslagsställaren, i något högre grad än vad som görs, gett exempel på hur nämnda stödåtgärder på statsbudgetens utgiftssida hade kunnat vara utformade. Det hade då blivit enklare att utläsa om, och i sådana fall varför, den föreslagna lösningen förordas framför möjliga alternativ. Sett till syftet med förslaget – att bistå en särskilt utsatt bransch – innehåller likväl konsekvensanalysen tillräckligt med information för att delspekten ska anses godtagbart redovisad.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och av effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det anges i konsekvensutredningen att förslaget bedöms vara förenligt med dels rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet, dels reglerna om statligt stöd som följer av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Förslaget bedöms vidare vara förenligt med reglerna om statligt stöd som följer av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eftersom skattenedsättningen för jordbruks- och skogsbruksverksamhet bedöms kunna omfattas av kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108. Vidare bedöms skattenedsättningen för vattenbruksverksamhet kunna omfattas av kommissionens förordning (EU) nr 1388/2014 av den 16 december 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Förslaget bedöms därför vara förenligt med EU-rätten. I beskrivningarna av skäl för förslag finns viss ytterligare information avseende statstödsrättsliga frågor.

Regelrådet gör följande bedömning. Det har förhållandevis utförligt och tydligt beskrivits vilka EU-rättsakter som förslagsställaren bedömer är relevanta för ärendet, vilket är värdefullt. Det finns en bedömning av förslagets förenlighet med dessa rättsakter. Beskrivningen är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det saknas beskrivning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande. Det anges att förslaget förväntas medföra vissa kostnader av engångskaraktär för Skatteverket, såsom kostnader för åtgärder för att tillgodose företagens informationsbehov. Det anges troligen inte behövas några informationsinsatser som går utöver de som normalt sker vid regelförändringar.

Regelrådet gör följande bedömning. Eftersom det framgår att förslaget innebär en förlängning av en skattenedsättning på den nivå som gäller idag och att förlängningen tar vid från det datum som nivån annars skulle ha ändrats, är det möjligt att förstå varför tidpunkten för ikraftträdande har valts. Det finns också en beskrivning av informationsbehovet. Utifrån förutsättningarna i ärendet är därför beskrivningen tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att skattelättnaden bedöms mildra den utsatta konkurrenssituation som svenska företag inom de areella näringarna för närvarande befinner sig i. Uppskattningsvis omfattas cirka 25 000 företag inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna av nedsättningen. Framst mindre företag omfattas, med undantag från vissa större företag inom skogsindustrin.

Regelrådet gör följande bedömning. Den beskrivning av berörda företag som görs i konsekvensutredningen överensstämmer i allt väsentligt med den som fanns i det tidigare remitterade förslaget med en retroaktiv skattenedsättning, som Regelrådet yttrade sig över den 17 maj 2022. Såvitt Regelrådet kan förstå är det också samma företagspopulation som berörs. Regelrådet angav följande om företagsbeskrivningen i det tidigare yttrandet. Gällande antalet påverkade företag så skiljer sig det av förslagsställaren angivna antalet jämfört med antalet jordbruksföretag som nämns i andra rapporter, där antalet jordbruksföretag uppskattas till omkring 60 000 (se exempelvis Vägen mot fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67, sida 29) och Sveriges officiella statistik, statistiska meddelanden, Jordbruksföretag och företagare 2016 (JO 34 SM 1701, sida 6). Förslagsställaren borde därför tydligare förklarat anledningen till angiven uppskattning berörda företag: om deltidjordbruk undantagits, om enbart jordbruk med tankar stående på gården kan ta del av stödet eller om det finns andra anledningar till att stödet inte kommer att komma alla företag inom jord-, skogs- och vattenbruk till del. Det hade också varit behövligt med en närmare beskrivning av storleken av de påverkade företagen för att denna del av redovisningen skulle anses godtagbar. En sådan beskrivning hade kunnat låta sig göras genom att ange antalet påverkade hel- respektive deltidföretag, omsättningen, areal som brukas eller liknande. Den information som finns bedöms inte tillräcklig.

Regelrådet kan inte finna att beskrivningen av berörda företag när det gäller antal och storlek har förtydligats i enlighet med de ovan angivna synpunkterna och vidhåller därför sin bedömning av beskrivningen av företagens antal och storlek. Den branschmässiga beskrivningen ansågs tillräcklig i det tidigare ärendet och är fortfarande det.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal och storlek bristfällig.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Det anges i konsekvensutredningen att den tillfälligt utökade nedsättningen av koldioxid- och energiskatt som gäller fram till och med den 30 juni 2023 för s.k. jordbruksdiesel förlängs enligt förslaget så att en utökad nedsättning även ska gälla under andra halvåret 2023. Förslaget innebär att skatten efter nedsättning blir noll kronor för diesel (miljöklass 1) som används för berörda ändamål under perioden den 1 juli 2023 till och med den 31 december 2023. Skattelättnaden bedöms mildra den utsatta konkurrenssituation som svenska företag inom de areella näringarna för närvarande befinner sig i. Förslaget bedöms inte öka företagens administrativa kostnader nämnvärt.

Vidare anges att förslaget om förlängningen av den tillfälligt utökade nedsättningen av koldioxid- och energiskatt, beräknas minska skatteintäkterna med 0,38 miljarder kronor 2023 (halvårseffekt).

Regelrådet gör följande bedömning. Såvitt Regelrådet kan förstå kommer de minskade skatteintäkterna åtminstone delvis att ha sin motsvarighet i minskade skattekostnader för berörda företag. Informationen om denna kostnadsminskning kan anses tillräcklig och det finns också tillräcklig information om verksamhetspåverkan. När det gäller administrativa kostnader finns det en bedömning att detta inte väntas öka nämnvärt. Regelrådet noterar emellertid att i en tidigare remiss (RR 2022-98) var bedömningen att den justering som då var aktuell att de administrativa kostnaderna skulle öka, på grund av behov av viss manuell beräkning. Det hade varit önskvärt att tydligare belysa vad skillnaderna i påverkan på administrativa kostnader i detta ärende och det tidigare bedöms bero på. Regelrådet har noterat att det tidigare ärendet var annorlunda på det sättet att det handlade om retroaktiva förändringar, men det hade likväl varit önskvärt med något större tydlighet på denna punkt. Att det i detta avseende finns en förbättringspotential hindrar emellertid inte att redovisningen som helhet kan anses tillräcklig utifrån förutsättningarna i ärendet. Därvid beaktar Regelrådet att det handlar om en förlängning av ett befintligt stöd, vilket talar för att företagen redan har i vart fall en del information som de behöver för att kunna ta del av det och att det finns tydlig information i konsekvensutredningen om påverkan på skattekostnaderna, som såvitt Regelrådet kan förstå troligen är den största effekten.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företags tidsåtgång, kostnader och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges att skattelättnaden bedöms mildra den utsatta konkurrenssituation som svenska företag inom de areella näringarna för närvarande befinner sig i.

I sitt yttrande över det tidigare remitterade ärendet (RR 2022-98) angav Regelrådet följande. I normalfallet krävs ett mer utförligt resonemang kring vilken konkurrenspåverkan föreslagen reglering förväntas få på berörda företagen. Ärendets natur, såväl som förslaget som sådant, motiverar dock att ärendet hanterats skyndsamt framför att dess konsekvenser utreds i detalj. Skattesänkningen bör dessutom vara uteslutande välkommet från berörda företags håll samtidigt som det går tämligen lätt att överblicka förslagets konsekvenser.

Regelrådet konstaterar att den information om påverkan på konkurrensförhållanden som finns i det nu aktuella ärendet är likalydande med den som fanns i det föregående ärendet. Även förutsättningarna för den bedömning som förslagsställaren gör i den nu aktuella remissen är, såvitt Regelrådet kan förstå, påtagligt lika. Regelrådet vidhåller därför sin tidigare bedömning.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Inget anges om regleringens påverkan på företagen i andra avseenden.

Regelrådet finner inget som uppenbart talar för att det skulle bli en påverkan på företagen i andra avseenden och bristen på information är därför inte väsentlig.

Regelrådet finner, utifrån förutsättningarna i ärendet, avsaknaden av information om regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det anges inget om särskilda hänsyn tagits till små företag vid reglernas utformning.

Regelrådet gör följande bedömning. I det tidigare remitterade ärendet (RR 2022-98) fanns det inte heller någon information om denna aspekt. Regelrådet angav då följande. Sett till ärendets natur, att förslaget innebär en minskad skattebörda för berörda företag utan betydande administrativa kostnader, kan delspekten betraktas som godtagbart redovisad. Det är Regelrådets mening att framtida konsekvensutredningar bör innehålla en redovisning av om, och i sådana fall hur, små företag beaktats vid reglernas utformning oavsett om förslaget anses ha en entydigt önskvärd effekt för berörda företag.

Den nu aktuella förlängningen kan anses vara ett förslag vars natur är densamma som i det tidigare remitterade förslaget. Dessutom är förslaget att se som en förlängning av en befintlig åtgärd. Regelrådet gör därför samma bedömning. Regelrådet vill emellertid än en gång framhålla att det är av vikt att redovisa om och i så fall på vilket sätt som små företag beaktats vid reglernas utformning, oavsett om förslaget anses ha en entydigt önskvärd effekt för berörda företag. Det är på grund av de särskilda omständigheterna i detta ärende som en mindre strikt bedömning görs.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att konsekvensutredningen i flertalet avseenden håller tillräcklig kvalitet. Det finns brister i beskrivningen av berörda företag. Regelrådets noterar dessutom att dessa brister har påtalats i ett tidigare ärende men inte åtgärdats. Det hade också varit önskvärt med en tydlig skrivning om hänsyn till små företag vid denna remittering, även om Regelrådet, i konsekvens med ställningstagande i tidigare ärende i nära besläktad fråga, (se RR 2022-98) funnit denna aspekt godtagbar utifrån förutsättningarna i ärendet. Utifrån förutsättningen att det som Regelrådet uppfattat som de viktigaste aspekterna när det gäller kostnadspåverkan och konkurrens har blivit belysta, att förslaget sannolikt är gynnsamt för de direkt berörda företagen och att det utgör en förlängning av en befintlig åtgärd kan kvaliteten i redovisningen anses tillräcklig som helhet.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 11 januari 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Per Högström.



Anna-Lena Bohm
Ordförande



Per Högström
Föredragande